

Libellenfauna in het Stropersbos - 2017

Stekene - Sint-Gillis-Waas

STEENRODE HEIDELIBEL • *Sympetrum vulgatum* • ♂

© Brigitte Van Passel • Stropersbos Oost • 17 juli 2017

“Libellen zijn geschikt als indicatoren voor de milieukwaliteit van natte gebieden. Hun levenswijze is immers gebonden aan waterpartijen, waar ze als larve opgroeien en hun eitjes afzetten.”

beheerplan p 48

LIBELLENWERK GROEP

Waasland

deelnemers:

Luc Bekaert, Marc Bogaerts, Frank Cornelis, Hugo De Beuckeleer, Chris de Buyzer, Marc Gevers, Hilde Heyrman, Marian Kiefer, Kris Peeters, Brigitte Van Passel en Tom Vermeulen

Inleiding

Met de goedkeuring van de boswachter Joris Goossens gingen we in 2016 van start met het project 'Libellenfauna in het Stropersbos'.

We bakenden een projectgebied af in Stropersbos West (*Stekene*) en met een 14-daagse beurtról, hebben we in de periode mei-oktober het terrein geïnventariseerd. Het verslag van de waarnemingen in 2016 is te downloaden via de website www.wakona.be/werkgroepen/Libellen/Libellenwerkgroep_Waasland/Projecten.

In 2017 werd de inventarisatie in Stropersbos West (*Stekene*) verder gezet en een bijkomende inventarisatie in Stropersbos Oost (*Sint-Gillis-Waas*) opgestart.

Het resultaat van onze waarnemingen stellen we voor in dit aanvullend verslag.

Brigitte

*projectgebied Stropersbos Oost
mei 2017*

1. *Stroperbos West - Stroperbos Oost*

Het Stroperbos (350 ha) is een van de grotere aaneengesloten natuur- en bosgebieden voor Oost-Vlaanderen; een uniek gebied van droge en vochtige heide, heischrale graslanden, structuurrijke eiken-berkenbossen en waardevolle elzenbroekbossen. (www.natuurenbos.be/stroperbos)

Het Stroperbos ligt verspreid over de gemeenten Stekene en Sint-Gillis-Waas. De gemeentegrenzen verdelen het Stroperbos in West en Oost. In waarnemingen.be (database waarop alle natuurwaarnemingen in België worden verzameld) worden de gebieden aangeduid met [Sint-Gillis-Waas - Stroperbos Oost](#) en [Stekene - Stroperbos West](#).

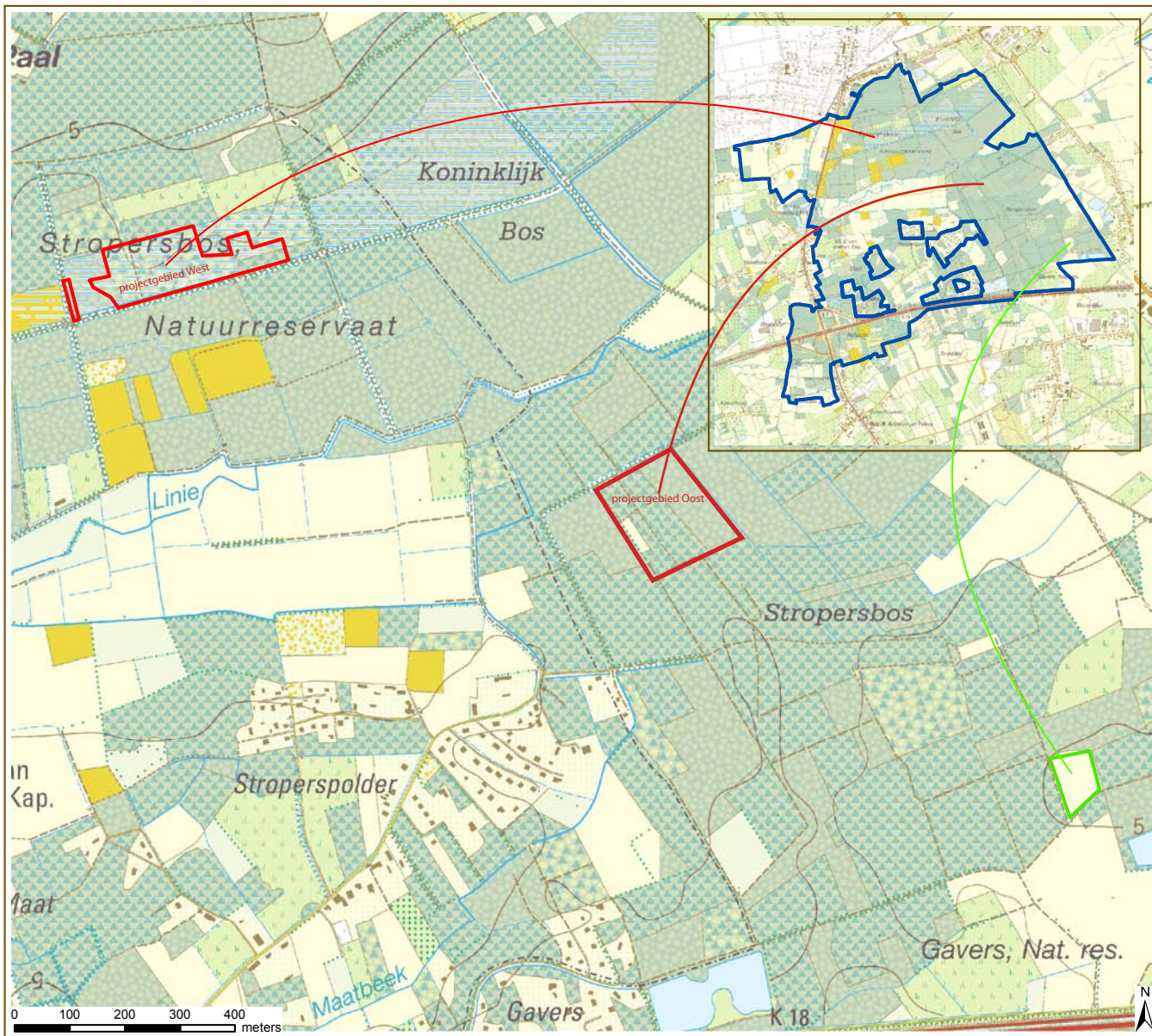
Het Stroperbos is een erkend Vlaams natuurreservaat en domeinbos, met groene gewestplanbestemmingen en aangeduid als VEN, een beschermd landschap en het gebied maakt deel uit van het habitatrictlijngebied "Bossen en heiden van zandig Vlaanderen Oostelijk deel", deelgebied 6. De waardevolle natuur werd er hersteld met steun van het Europese LIFE programma.

In augustus 2015 werden bijkomende natuurbeheerwerken in functie van heideherstel en -ontwikkeling uitgevoerd.

In Stroperbos West, ten noorden van de Douglasdreef werd de rabattenstructuur aangepast. In Stroperbos Oost werd volgens het goedgekeurd bosbeheerplan, bos omgevormd tot heide.

We kozen ervoor om op deze plaatsen, projectgebieden af te bakenen (zie kaart).

2. Libellen - waargenomen soorten

Tot einde 2016 werden in totaal 38 soorten waargenomen, 17 soorten waterjuffers, 21 soorten echte libellen. (verslag Libellenfauna in het Stropersbos 2016)

Met de Venwitsnuitlibel (*Leucorrhinia dubia*) en Zuidelijke glazenmaker (*Aeshna affinis*), beide soorten waargenomen door Marian Kiefer, kwam de teller op 40 soorten. Tijdens de excursie i.s.m. Libellenvereniging Vlaanderen (LVV vzw) op 30 juli 2017, werd de 41ste soort toegevoegd; Blauwe breedscheenjuffer (*Platycnemis pennipes*). Deze 3 soorten werden waargenomen in Stropersbos West.

Venwitsnuitlibel (*Leucorrhinia dubia*) behoort tot de zeldzame soorten, Zuidelijke glazenmaker (*Aeshna affinis*) is een zeer zeldzame soort.

Tangpantserjuffer (*Lestes dryas*), Glassnijder (*Brachytron pratense*) en Zwervende heidelibel (*Sympetrum fonscolombii*) werden in 2017 voor het eerst waargenomen in Stropersbos Oost.

De volgende tabel geeft de waargenomen soorten weer in 2016 en 2017 voor zowel Stropersbos **West** (*Stekene*) en Stropersbos **Oost** (*Sint-Gillis-Waas*). De kolom subtotaal is het resultaat van alle waarnemingen t.e.m. 2017 in **West** en **Oost**.

Einde 2017 werden voor het Stropersbos in totaal 41 soorten waargenomen, 18 soorten waterjuffers, 23 soorten echte libellen.

BLAUWE BREEDSCHEENJUFFER • *Platycnemis pennipes* • ♂

© Brigitte Van Passel • Stropersbos West • 30 juli 2017

TANGPANTSERJUFFER • *Lestes dryas* • ♀

© Marian Kiefer • Stroperbos Oost • 13 augustus 2017

VENWITSNUITLIBEL • *Leucorrhinia dubia* • ♀

© Marian Kiefer • Stroperbos West • 18 juni 2017

ZUIDELIJKE GLAZENMAKER • *Aeshna affinis* • ♂

© Tom Vermeulen • Fondatie • 6 augustus 2015

GLASSNIJDER • *Brachytron pratense* • ♀

© Marc Gevers • Kreken van Saleghem • 8 mei 2017

ZWERVENDE HEIDELIBEL • *Sympetrum fonscolombii* • ♀

© Luc Bekaert • Stropersbos Oost • 13 augustus 2017

3. Waarnemingen Projectgebieden

In de periode mei-september hebben we met een veertiendaagse beurtrol de projectgebieden geïnventariseerd. De volgende tabellen geven de resultaten van de waargenomen soorten in de projectgebieden weer.

(www.waarnemingen.be)

Met uitzondering van Zuidelijke glazenmaker (*Aeshna affinis*) en Zwervende heidelibel (*Sympetrum fonscolombii*) werden alle waargenomen soorten in Stropersbos West (40), ook in het projectgebied West waargenomen (38).

Gaffelwaterjuffer (*Coenagrion scitulum*), Kanaaljuffer (*Erythromma lindenii*), Grote roodoogjuffer (*Erythromma najas*), Kleine roodoogjuffer (*Erythromma viridulum*), Vroege glazenmaker (*Aeshna isocetes*) en Vuurlibel (*Crocothemis erythraea*) werden nog niet waargenomen in het projectgebied Oost.

Geelvlakheidlibel (*Sympetrum flaveolum*) werd vóór 2007 waargenomen in Stropersbos Oost (ES77B)*, de exacte plaats is niet te achterhalen.

In Stropersbos Oost: werden in totaal 34 soorten waargenomen, 27 soorten in het projectgebied Oost.

* Geïntegreerd bos- en natuurbeheerplan Stropers - ref 816751/R9/FVH/Mech-12 juli 2007 - 2.3.4.6 Libellen pag 48

Stekene - Stropersbos West- projectgebied

Stropersbos Oost - projectgebied 1-2

Stropersbos West - projectgebied

	01/05 14/05	15/05 28/05	29/05 11/06	12/06 25/06	26/06 09/07	10/07 23/07	24/07 06/08	07/08 20/08	21/08 03/09	04/09 17/09	18/09 01/10	laatst gezien
Houtpantserjuffer - <i>Chalcolestes viridis</i>				x				x	x	x	x	2017
Zwervende pantserjuffer - <i>Lestes barbarus</i>					x	x	x	x	x	x		2017
Tangpantserjuffer - <i>Lestes dryas</i>					x							2017
Gewone pantserjuffer - <i>Lestes sponsa</i>						x	x	x	x	x		2017
Tengere pantserjuffer - <i>Lestes virens</i>					x	x	x	x	x	x	x	2017
Bruine winterjuffer - <i>Sympetma fusca</i>	x	x				x	x	x	x	x	x	2017
Koraaljuffer - <i>Ceragrion tenellum</i>												2014
Azuurwaterjuffer - <i>Coenagrion puella</i>		x	x	x	x	x	x					2017
Variabele waterjuffer - <i>Coenagrion pulchellum</i>	x											2017
Gaffelwaterjuffer - <i>Coenagrion scitulum</i>				x	x	x	x	x				2017
Watersnuffel - <i>Enallagma cyathigerum</i>			x	x	x	x	x	x	x		x	2017
Kanaaljuffer - <i>Erythromma lindenii</i>												2015
Grote roodoogjuffer - <i>Erythromma najas</i>				x								2017
Kleine roodoogjuffer - <i>Erythromma viridulum</i>					x	x	x	x	x			2017
Lantaarntje - <i>Ischnura elegans</i>	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	2017
Tengere grasjuffer - <i>Ischnura pumilio</i>	x	x			x	x	x	x	x	x		2017
Vuurjuffer - <i>Pyrrhosoma nymphula</i>		x										2017
Blauwe breedscheenjuffer - <i>Platycnemis pennipes</i>							x					2017
Zuidelijke glazenmaker - <i>Aeshna affinis</i>												
Blauwe glazenmaker - <i>Aeshna cyanea</i>												2016
Bruine glazenmaker - <i>Aeshna grandis</i>						x	x	x	x			2017
Vroege glazenmaker - <i>Aeshna isocetes</i>				x								2017
Paardenbijter - <i>Aeshna mixta</i>								x	x	x	x	2017
Grote keizerlibel - <i>Anax imperator</i>		x		x	x	x	x	x				2017
Glassnijder - <i>Brachytron pratense</i>	x	x		x								2017
Plasrombout - <i>Gomphus pulchellus</i>				x								2017
Smaragdlibel - <i>Cordulia aenea</i>		x		x								2017
Vuurlibel - <i>Crocothemis erythraea</i>				x	x	x	x					2017
Venwitsnuitlibel - <i>Leucorrhinia dubia</i>				x								2017
Platbuik - <i>Libellula depressa</i>	x	x	x	x								2017
Viervlek - <i>Libellula quadrimaculata</i>	x	x	x	x	x	x	x					2017
Zuidelijke oeverlibel - <i>Orthetrum brunneum</i>												2016
Gewone oeverlibel - <i>Orthetrum cancellatum</i>				x	x	x	x	x	x			2017
Beekoeverlibel - <i>Orthetrum coerulescens</i>												2016
Zwarte heidelibel - <i>Sympetrum danae</i>							x					2017
Geelvlakheidelibel - <i>Sympetrum flaveolum</i>												
Zwervende heidelibel - <i>Sympetrum fonscolombii</i>												
Zuidelijke heidelibel - <i>Sympetrum meridionale</i>												2016
Bloedrode heidelibel - <i>Sympetrum sanguineum</i>				x	x	x	x	x	x	x	x	2017
Bruinrode heidelibel - <i>Sympetrum striolatum</i>				x	x	x	x	x	x		x	2017
Steenrode heidelibel - <i>Sympetrum vulgatum</i>					x	x	x	x				2017
Totaal	7	10	5	18	16	18	20	17	14	9	8	38

Stroperbos Oost - projectgebied

	01/05 14/05	15/05 28/05	29/05 11/06	12/06 25/06	26/06 09/07	10/07 23/07	24/07 06/08	07/08 20/08	21/08 03/09	04/09 17/09	18/09 01/10	laatst gezien
Houtpantserjuffer - <i>Chalcolestes viridis</i>				x			x	x	x		x	2017
Zwervende pantserjuffer - <i>Lestes barbarus</i>					x	x	x	x	x			2017
Tangpantserjuffer - <i>Lestes dryas</i>								x				2017
Gewone pantserjuffer - <i>Lestes sponsa</i>						x		x				2017
Tengere pantserjuffer - <i>Lestes virens</i>									x			2017
Bruine winterjuffer - <i>Sympetma fusca</i>	x	x		x		x	x	x				2017
Koraaljuffer - <i>Ceriatrion tenellum</i>												2016
Azuurwaterjuffer - <i>Coenagrion puella</i>	x	x		x	x							2017
Variabele waterjuffer - <i>Coenagrion pulchellum</i>												
Gaffelwaterjuffer - <i>Coenagrion scitulum</i>												
Watersnuffel - <i>Enallagma cyathigerum</i>		x										2017
Kanaaljuffer - <i>Erythromma lindenii</i>												
Grote roodoogjuffer - <i>Erythromma najas</i>												
Kleine roodoogjuffer - <i>Erythromma viridulum</i>												
Lantaarntje - <i>Ischnura elegans</i>	x	x		x	x	x			x			2017
Tengere grasjuffer - <i>Ischnura pumilio</i>				x	x							2017
Vuurjuffer - <i>Pyrrhosoma nymphula</i>	x											2017
Blauwe breedscheenjuffer - <i>Platycnemis pennipes</i>												
Zuidelijke glazenmaker - <i>Aeshna affinis</i>												
Blauwe glazenmaker - <i>Aeshna cyanea</i>								x				2017
Bruine glazenmaker - <i>Aeshna grandis</i>					x	x		x				2017
Vroege glazenmaker - <i>Aeshna isocetes</i>												
Paardenbijter - <i>Aeshna mixta</i>						x	x	x	x			2017
Grote keizerlibel - <i>Anax imperator</i>		x		x	x	x	x					2017
Glassnijder - <i>Brachytron pratense</i>		x										2017
Plasrombout - <i>Gomphus pulchellus</i>		x										2017
Smaragdlibel - <i>Cordulia aenea</i>		x										2017
Vuurlibel - <i>Crocothemis erythraea</i>												
Venwitsnuitlibel - <i>Leucorrhinia dubia</i>												
Platbuik - <i>Libellula depressa</i>												2012
Viervlek - <i>Libellula quadrimaculata</i>	x	x		x	x	x						2017
Zuidelijke oeverlibel - <i>Orthetrum brunneum</i>												
Gewone oeverlibel - <i>Orthetrum cancellatum</i>				x	x	x	x	x				2017
Beekoeverlibel - <i>Orthetrum coerulescens</i>												
Zwarte heidelibel - <i>Sympetrum danae</i>					x	x						2017
Geelvlakheidelibel - <i>Sympetrum flaveolum</i>												
Zwervende heidelibel - <i>Sympetrum fonscolombii</i>								x				2017
Zuidelijke heidelibel - <i>Sympetrum meridionale</i>												
Bloedrode heidelibel - <i>Sympetrum sanguineum</i>				x	x	x	x	x	x		x	2017
Bruinrode heidelibel - <i>Sympetrum striolatum</i>					x	x		x			x	2017
Steenrode heidelibel - <i>Sympetrum vulgatum</i>					x	x	x	x	x			2017
Totaal	5	9	/	9	12	13	8	13	7	/	3	27

4. *De aanhoudende droogte in 2017*

Het jaar 2017 was abnormaal warm. We onthouden van het voorbije jaar vooral de droogte in het eerste semester, de hittegolf in juni, het hoogzomerse weer midden oktober, de bijzonder sombere maand december.

Het systematisch neerslagtekort dat zich opbouwde sinds het einde van de zomer van 2016 lag aan de basis van de droogte in ons land, die zich voornamelijk in het voorjaar en in juni 2017 manifesteerde. Juni was zeer warm wat de droogte nog versterkt heeft. Ook juli, augustus en oktober waren droog, november en december kletsnat. (www.meteobelgie.be)

De droogte liet zich ook voelen in het Stropersbos. De greppels lagen er kurkdroog bij en dat had een invloed op het aantal libellenwaarnemingen, vooral in de maanden augustus en september 2017.

Stropersbos projectgebied Oost - mei 2017

Stropersbos projectgebied Oost - juli 2017

Stropersbos projectgebied West - juli 2017

Stropersbos projectgebied West - augustus 2017

Stropersbos projectgebied West - augustus 2017

Extra - Dagvlinders in het Stropersbos

In december 2017 moesten we afscheid nemen van Marc Gevers, een natuurliefhebber, een vriend. Hij maakte deel uit van de Libellenwerkgroep Waasland en inventariseerde mee de libellenfauna in het Stropersbos.

Marc was gepassioneerd door dagvlinders. In het vliegseizoen trok hij er dagelijks op uit om in het Waasland dagvlinders te fotograferen en te inventariseren.

Speciaal ter zijn nagedachtenis, dit overzicht van de waargenomen dagvlindersoorten in het Stropersbos.

Zwartspriddikkopje - <i>Thymelicus lineola</i>
Geelspriddikkopje - <i>Thymelicus sylvestris</i>
Groot dikkopje - <i>Ochlodes sylvanus</i>
Koninginnenpage - <i>Papilio machaon</i>
Oranjetipje - <i>Anthocharis cardamine</i>
Groot koolwitje - <i>Pieris brassicae</i>
Klein koolwitje - <i>Pieris rapae</i>
Klein geaderd witje - <i>Pieris napi</i>
Oranje luzernevlinder - <i>Colias croceus</i>
Citroenvlinder - <i>Gonepteryx rhamni</i>
Kleine vuurvlinder - <i>Lycaena phlaeas</i>
Eikenpage - <i>Favonius quercus</i>
Boomblauwtje - <i>Celastrina argiolus</i>
Bruin blauwtje - <i>Aricia agestis</i>
Icarusblauwtje - <i>Polyommatus icarus</i>
Keizersmantel - <i>Argynnis paphia</i>
Atalanta - <i>Vanessa atalanta</i>
Distelvlinder - <i>Vanessa cardui</i>
Dagpauwoog - <i>Aglais io</i>
Kleine vos - <i>Aglais urticae</i>
Gehakkelde aurelia - <i>Polygonia c-album</i>
Landkaartje - <i>Araschnia levana</i>
Kleine ijsvogelvlinder - <i>Limenitis camilla</i>
Bruin zandoogje - <i>Maniola jurtina</i>
Koevinkje - <i>Aphantopus hyperantus</i>
Oranje zandoogje - <i>Pyronia tithonus</i>
Bont zandoogje - <i>Pararge aegeria</i>
Argusvlinder - <i>Lasiommata megera</i>
Hooibeestje - <i>Coenonympha pamphilus</i>
Totaal

Stroperbos West		
beheersplan* ES7/A	vroege datum	laatste datum
X	2010	2017
X	2013	2017
X	2010	2017
X	2009	2017
X	2008	2017
X	2008	2017
	2009	2013
X	2011	2017
X	2008	2017
	2009	2016
X	2009	2017
	2010	2017
X	2009	2017
	2008	2017
	2009	2017
X	2009	2017
X	2013	2016
X	2010	2017
X	2010	2017
X	2016	2016
X	2008	2017
X	2009	2017
X	2009	2017
	2017	2017
18	24	

Stroperbos Oost		
beheersplan* ES7/B	vroege datum	laatste datum
X	2013	2017
X		
X	2011	2017
X	2006	2006
	2011	2017
X	2010	2017
X	2010	2017
X	2010	2017
	2013	2017
X	2011	2017
X	2009	2017
X	2010	2017
X	2009	2017
X	2010	2017
X	2009	2017
	2010	2017
	2010	2017
	2013	2017
X	2010	2017
X	2011	2017
X	2010	2017
X	2009	2017
X		
X	2010	2017
	2013	2017
X	2010	2017
X	2009	2017
X	1999	1999
	2017	2017
22	27	

TOTAAL

29

* Geïntegreerd bos- en natuurbeheersplan Stroperbos - ref 816751/R9/FVH/Mech-12 juli 2007 - 2.3.4.5 Dagvlinders pag 46-48
bron: www.waarnemingen.be

